

ЭНЦИКЛОПЕДИЯ

Нам улууһун хаһыата * 1935 сыл алтынны 5 күнүгэр төрүттэммитэ

1998 с.
Атырдык ыйын
29
күнэ
субуота
№ 98 (8473)

“Тыл - омул баар-суох сыаннаһа уонна быстыспат бэлиэтэ. Хас биридди норуот бэйэтин ураты майгыннаах культуратын, үгэстэрин, тылын харыстыыр сувереннай бырааптаах.”

Саха Республикатын Тыл туһунан Сокуонуттан

МИНИСТЕРСТВО ҮЛЭТИГЭР УЛАРЫЙЫЛАР КИИРДИЛЭР

Бу нэдиэлэбэ биһиги улуус-пугулар Тыа хаһаайыстыбатын министрэ Борисов Е. А. сүрүн специалистарын кытта тахса сырытта. Улууска тыа хаһаайыстыбатын бордуюксуйатын, чуолаан хортуппуй, обуруот астарын хомуйуу уонна батары боппуруостарын биллэстэ.

Министерство үлэтигэр үс хаһаайыстыбаны көрдүлэр. Партизан нэһилиэгэр В. Мордосов салайааччылаах баһынай хаһаайыстыбага сылдьан туох ыарахаттар баалларын ыйытталастылар. Хаһаайыстыба үлэтигэр сүннүбүнэн бордуюксуйаны батарыга ыарахаттар баалларын, куул, саппаас чаас суоҕун эттилэр. Бордуюксуйа онорон таһаарыллыбыт ороскуотун саппат, барыс кирибэт диэтилэр. Бу боппуруоска Егор Борисов көмө харчыны үөһэттэн күүтүмэн, бэйэбитин бэйэбит дьаһанабыт дьээн быһаччы эттэ.

Никольскайга «Сайылык» баһынай хаһаайыстыба салайааччыта И.В. Охлопковы кытта үлэни-хамнаһы кэпсэтистэ. Иван Васильевич бензин суоҕун, республикага сана кэлбит икки МТЗ-100 трактортан бири кинилэргэ биэрэллэригэр көрдөстө. Бу кэннэ Кыһыл Дэриэбинэбэ «Сухаһыт» бурдук ыһытынан дьарыктанар хаһаайыстыбага сылдьан хомуур үлэтин көрдө-иһиттэ.

Күнүс 4 чаастан улуус дьаһалтатын дьэтигэр 30-ча баһынай хаһаайыстыбалар салайааччылары, тыа хаһаайыстыбатын управлениетын специалистара кыттыылаах мунһах ыйытыллына. Манна Егор Афанасьевич республикага баар балаһыанньаны билиһиннэрдэ, туруорсар боппуруостарга эппиэттэри биэрдэ, тыа хаһаайыстыбатын үлэтэ хайдах быһыылаах барарын, үп-харчы балаһыанньатын, бэйэтин политикатын эттэ.

Кадр политикагыр уларыттылар кирибиттэр, ол курдук, «Якутский» арыгы онорор комбинат, «Рыбкомбинат» уонна «Мясокомбинат» үһүөн холбоһон министри солбуйааччы

Ефремов П.С. салайааччылаах агропромышленнай-финансовый комбинат буолбуттар. Онтон министри солбуйааччы Ноттосов Д.А. лизинговай техника, уматык боппуруоһунан дьарыктаныхтаах, кинилэри таһынан өссө икки министри солбуйааччы баар буолбуттар. Министерствога элбэх киһи үлэтигэр ууратыллыбыт, элбэх сана эдэр үлэтигэр ылыллыбыттар, онон министерство үлэтигэр орто саастара 39-ка тэнгэспит. Улуустар тыа хаһаайыстыбаларын управлениеларын начальниктарыгар аттестация ыйытыллыбыт. Урут тыа хаһаайыстыбатын уонна продовольствие министерствота дьээн эбит буоллабына, биллгин аата уларыан тыа хаһаайыстыбатын уонна заготовка министрствота дьээн буолбут. Бордуюксуйаны батарынан дьарыктанар анал отдел тэриллибит. Кооперация боппуруоһунан дьарыктаныыга сүрүн болҕомто ууруллуохтаах, переработка, бурдук ыһытыгар, бордуюксуйаны батарыга үлэлиэхтээхтэр. Министерство сүрүннээн икки хайысханан дьарыктанар буолуоҕа — бурдук ыһыта уонна сылгы иитиитэ. Бу икки хайысхага сүрүн үлэ барыахтаах.

Үп-харчы боппуруоһугар балаһыанньа уустук. Бордуюксуйа туттарааччылар Арктика улуустарыгар туттарар буоллахтарына ордук чэпчэки буолуо. Арктика улуустарын харчылары быһаарылла турар, онтон Дьоккуускайга туттарааччылар харчыларын боппуруоһа ыарахан, бордуюксуйа туттааччы сүрүн тэрилтэлэринэн «Арктикаторг» уонна «Продсбыт» буолаллар дьээн министр иһитиннэрдэ.

Биһиги улууспугулар тыа хаһаайыстыбатын управлениетын начальнигынан улуус баһылыгы солбуйааччы Бочкарев А.А. бэйэтин үлэтин таһынан ананарын туһунан улуус баһылыгы А.Н.Ядреевы кытта кэпсэтии барда.

В. РЫКУНОВА

Улуус баһылыгынын дьаһала

АМБАРНАЙ КИНИГЭНИ АҔАР ТУҔУНАН

Улууска бюджеттан үбүлэнэр тэрилтэлэр үлэтигэр хамнаһы төлөөһүнүгэ ыксаллаах балаһыанньа үөскээбитинэн уонна хамнас иһин кыралаан толуйар иһиттэн дьаһайабын:

1. Эргизэн отделыгар (Михайлов В.К.) үөрэх управлениетын, доруобуйа харыстабылын үлэтигэр хамнас суотугар амбарнай кинигэни аһыан бадалахтар испиэхтэрин онороругар. Биридди үлэтигэр 250 солк. үрдүгэ суох сөүтү аһарыгар.

2. Намнаабы улуусПО-ба (Корнилов А.И.) маһаһы-ыннарга үөрэх управлениетын, доруобуйа харыстабы-

лын үлэтигэр хамнас суотугар амбарнай кинигэ-лэри аһарыгар.

3. Амбарнай кинигэбэ манньк бордуюкталары би-эрэргэ: килиэп, туус, чэй, саахар, сливочнай арыы, ку-руппалар.

4. Үөрэх управлениетыгар (Дьячковская Н.Г.) уон-на доруобуйа харыстабылын управлениетыгар (Мака-ров В.В.) Намнаабы улуусПО-ба үп төннөрүллэрин ту-һунан мэкитиалиир суруктары биэрэллэригэр.

Улуус баһылыга А.Н.Ядреев.
24.08.98с. № 830-рп

ХОДУҔА СУУГУНА

ХОТУУРУ ҔЫҔЫҔЫР ӨССӨ ДА ЭРДЭ

Улуус тыатын хаһаайыстыбатын бары үлэтигэр быйыл сайын 33800 тонна оту бэлэмнэхтээхтэрин атырдык ыйын 21 күнүнээби туругунан 29881 тоннатын кэбистилэр. Оттон быларыын бу кэмгэ дьэри улуус 15702 тонна оттооҕо.

Тыа хаһаайыстыбатын тэрилтэлэрэ 5300 тоннаны кэбиһэн графиктарын 101 бырыһыан, баһынай хаһаайыстыбалар 11710 тоннаны бэлэмнээн 117 бырыһыан толорон иһэллэр; Нэһилиэнньэ 12871 тоннаны кэбистэ.

Үөдэйтэн «Хоту» производственной кооператив 650 тонна оттонон, онон оттоонун графикын 75 бырыһыан толорон иһэр. Баһынайдар отторо 700 тонна буолла, биллгин 270 тоннаны эбии оттоохтаахтар. «Нам» УПХ соруга 1250 тонна этэ, онтон 840 тонна-тын кэбистэ, 1 хомуустаахтар 2540 тонна оттоохтор, графиктарын аһаран иһэллэр. Партизан нэһилиэгэ 1880 тонналаах, онон бу нэһилиэк отчуттара сезоннаабы сорукутары ситиһэн биллгин аһары суотугар үлэлиллэр. Никольскай-

дар 870, хамабатталар 2320, хатын-арыылар 3030, бөтүгүнэр 1510, модуттар 2310, хатырыктар 2150, түбэлэр 1570, арбыннар 730, көбөкөннөр 1570, фрунзелар 590, искралар 600, таастаахтар 550 тонна оттоннулар. Таастаах отчуттара 80 тоннанан быланнар аһардылар. Салбан отчуттара эмиз быйыл сайын хотуулаахтык оттоотулар. Улуус киин нэһилиэгэ 1571 тонна оту күрүөлэ-этэ. Онтон соруга 1900 тонна этэ да, оттоонуну түмүктээтэ.

II Хомуустаах 2640 тонна күрүөлүүргэ суоттамыт буоллабына, онтон 2160 тоннаны бэлэмнээтэ. Бу сыппаралартан көстөрүн курдук, оттоонун улууска куһағана суохтук барда. Онуоха биллэн турар быһаарар күүһүнэн хас биридди отчут ыарахаттары миэстэтигэр быһааран чаччы дулуурдаахтык үлэ-лээһинэ буолла.

Үгүстэр техника саппааһын булууга, уматык-обуноох боппуруостарыгар уонна хотуһалара ууга үһүннүк сытан элбэх күчүмэбэйдэри көрүстэллэр да кыстыгы этэнгэ, сүтүгэ суох туоруурга дулуурдара улаханан кы-айдылар. Эбитин хотуһа хоһууттарыгар күн-дьыл туран биэрэн санааларын көтөхтө. Онон сорохтор оттоон бүтэн, күһүгү үлэ-лэргэ кыстык бэлэмгэр, обуруот аһын хомууругар турунуохтара.

Нэдиэлэ устата 5082 тонна от күрүөлэннэ. Ааспыт нэдиэлэбэ ордук таһаарылаахтык Никольскай, Хатын-Арыы, Бөтүг, Түбэ, Фрунзе, Таастаах отчуттара үлэлиитилэр. Кинилэргэ бу нэдиэлэ ордук быһаары-ылаах буолла. Салгыы тэ-тимнэрин ыһыктыбакка үлэлииттэринэ, ынахтара, сылгылары сыл тахсар отуттан ордугун атыылыыр кыахтаналлар. Оччотугар бэйэлэрин хааччымматтары таһынан атыттары эмиз абырыахтара турдаба.

Е. СИВЦЕВА.

ХАҔЫАТ ХАҔААҔЫНА КИМИҔ?

Олохтоох телевидениенан «Шанс» дьээн саға рекламнай хаһыат тахсарын туһунан хаста да биллэрэн, рекламалаан тураллар.

Атырдык ыйын 27 күнүгэр «Шанс» дьээн кыра-кый хаһыат 1 нүөмэрин дьэ тутан-хабан көрдүм. Тэтэрээт лиһин саға кумааһыга бэчээттэммит. Син балачча биллэри кирибит.Өссө кроссвордтаах, анекдоттардаах, биллэри биэрэргэ анал купоннаах. Оттон бу хаһыат киминэн, ханна, хайдах таһаарыллара, ким тэрийбитэ, редактора, хас тиражтааба, ханна регистрацияламмыта ханан да бэчээттэммэтэх. Быһата, кистэлэн хаһаайттардаах хаһыат тахсыбыт дуу дии санаатым.

Р. ШАДРИН

УЧУГЭЙ ДЬОН ТУҢУНАН

СЭДЭХ ИДЭЛЭЭХ

Саха киһитин сиэринэн, эһиэхэ саха дьахталларыттан бастагы скульптор Евгения Николаевна Винокурова туһунан кэпсэхпин баҕарабын.

Орто дойдуга кэлбит киһи хайдах олобу олорбутунан, тугу онгорбутунан сыаналанар. Киһи скульптор да, норуот да маастара буолан төрөөбөт. Дьон-норуот ытыктабылыттан, сүдү талааннарга сүгүрүйүүтүтэн ингэриллэр эбээт народнай дьин үтүө аат! Киһи олобо туннугунан чыычаах көтөн аһарыныы элсгынэр диилэр муударай өбүгэлэрбит. Номнуо 50 сыл ааһа охсубут. Кыпкыра, хап-хатыгыр, нап-нарын кыыс скульптор курдук ыарахан идэни баһылаабыта. Харахпар элэнгээн ааста киһи кыһалҕааха оҕо сааһа.

улуугулар Чернышевской бюст-памятныгыт онгортон, онон харчыланан, Ленинградка Репин аатынан институтка үөрэнэ кирибитэ. «Профессор, народнай художник Пинчуг Вениамин Борисовичи айар үлэбэ кынаттаабыт абабынан аабабын», — дьин ахтар скульптор. 1966 сылаахха скульптор идэлээх кыыс Майаба сэриигэ өлбүттэргэ мемориальной памятник туппута. Онтон 1967 сылаахха эргэтин, Винокуров Дмитрий Ивановичи, Нам педучилищетыгар директорунан, онтон бэйэтин урууһу учууталынан ааһаннар, Евгения Николаевна Намыгар төннөр. Кэлиэбиттэн ыла наар кэлэр көлүнэ ыччаты, уруһуйга үөрэтэр. 1993 сылаахха Словакияга фаянсовай заводка үөрэниэбиттэн керамиканан үлүһүйэн туран дьарыктанар. Евгения Николаевна республикага буолар выставкаларга куруук кыттар. Зональной, Бүтүн Союзтаагы выставкалары да көтүпүт. Степан Аржаков, партизан Егоров, Максим Аммосов, Николай Чернышевский курдук билиилээх дьон бюст-памятниктарыттан өссө институтка үөрэнэ сыдыан онгортубута. Киһи үлэрэ элбэхтэр: ССРС народнай артиһа Дмитрий Ходулов, саха бастагы лингвист Семен Новгородов, суруйааччы Дорбордуурап, Советскай Союз Геройа, журналист Николай Кондаков, сэри уонна үлэ ветераннара уо.д.а.

Евгения Николаевна төһө да боочоттаах сынныланган табыстар, Намнаагы педучилищегэ ыччаты үөрэтэр. Киһи государствога наһаа махтанар. «Государство аҕалыы кыһамныгынан үөрэним, киһи буоллум», — дьин үөрэ-көтө ахтар.

Билингги ыарахан кэмгэ хаһаангытаабыр да тулуурдаах, түмсүүлээх, инникигэ эрэмлээх, дуулуурдаах буоларга сүбэлиир. Кырдык да, киһи дуулуурунан, тулуурунан ситистэбэ норуот маастара дьин үрдүк чизэни. Өссө Аал-Луук мастыы сиигилээ, эн ситиспит ситиһинг биһиэхэ холобуру буолумун.

Туяра ФЕОКТИСТОВА,
гимназия X кылааһын
үөрэнээччигэ.

СР Государственной Мунһабын (Ил Түмэн) Бэрэстэбиитэллэрин Палататын председателэ, Федерация Сэбиэтин чилиэнэ **Н. СОЛОМОВ**
Москвага «РФ Хотугу өттүн кризистэн таһаарыга уталыттылыбат мээрлэр тустарынан» Федерация Сэбиэтигэр дьүүлэһилибит боһуруоска тыл этиитэ

**Убаастабыллаах Егор Семенович!
Убаастабыллаах коллегалар!**

Эһиги бары билэргит курдук, Саха Республика бэйэтин историятыгар хаһан да буолбатах алдырхайдаах айылҕа быһылааныгар түбэстэ. Дьоннор өллүлэр. 106 нэһилиэнньэлээх пуун ууга былдыанна, 15 тыһыынча дьыэ, 200-чэ итинэн-уотунан хааччыллар объектар урусхалланнылар. 49 тыһ. киһи дьийэтэ-уота суох хаалдылар, ыган иһэр кыһынга кинилэри олохтоохха наада.

Бу алдырхай өссө да толору сыаналана уонна өйдөнө илик.

Федерация Сэбиэтин чилиэннэригэр, Эйиэхэ, Егор Семенович, Россия субъектарыт Сокуону таһаарар уонна толорор органнарыгар республика ыарахан күннэригэр өйбүлүгүт уонна көмөбүт иһин ис сүрэхтэн хотугу республика аатыттан махталбын тиэрдэбин.

Убаастабыллаах коллегалар, «Халаан утуттан эмсэбэлэммит Саха Республикатыгар государственнай өйбүлү сүһаллык онгорор туһунан» этиини РФ Правительствотын аатыгар уһаппакка көрөллөрүгэр киллэрэбин. Уонна мань дьүүлэһэр боһуруоспут уурааҕар ылынарга.

Убаастабыллаах коллегалар!
«Көрүүтэ-истиитэ суох Хотугу сир», «Россияга Хотугу сир наада дуо?» Президент М. Николаев этиититтэн бу туһунан кэпсэтиилэр республикабытыгар барбыттара ыраатта. Реформа сылларыгар Хотугу сир кыһалгаларын быһаарар уонунан аабылар Президент Ыйаахтара, РФ Правительствотын Уураахтара ылыллыбыттара. Олортон үгүстэрэ үлэлээбэттэр.

1997с. ахсынны 11 күнүгэр ылыллыбыт «Хотугу сир оройуоннарыгар государственнай өйбүл систематын реформалаһын туһунан» 1664 №-дээх биһиэхэ улахан суолталаах уонна бүтэһик Уурааҕа туола илик. Ол иһин Федерация Сэбиэтин Мунһаҕар Хотугу сир кыһалгаларын туһунан боһуруос дьүүлэһитин төһө да хойутаабытын иһин, олус наадалаабынан аабабын.

Санаан көрүң, бүтэһик алта сылга хотугу регионнары Российской Федерация Правительствотын председателин 15 солбуйааччыта куратордаатылар. Ол иһин даҕаны, Россия правительствотын структураларыгар хотугу сир кыһалгаларын, уратытын, государство инники сайдытыгар экономическай суолтатын өйдөөбөт дьон бааллара. Ол үрдүнэн, Россия нэһилиэнньэтин 8 бырыһыанын ылар уһук Хотугу сир дойдуга национальной дохуот биэс гыммыттан биирин биэрэр, валютнай сыабынан буолар, экспорт 60 бырыһыанын хааччыйар. Ангардас алмааһы, көмүһу туһааннаабынан 98 уонна 90 бырыһыаннарын биэрэр. Госкомсевер сыппараларынан нэһилиэнньэ дууһатыгар тиксинтинэн Россия орто үлэһитинээбэр хотугу сир киһитэ 2,7 төгүл элбэх бородууксуйаны онгорттаһарар.

Ити үрдүнэн Хотугу сир мэлдьи илиитин ууммутунан сылдыр. Холобуру, хотугу регионнарга саамай наадалаах таһааһы таһыы үбүлээһинин кыһалҕата сылын айы хатыланар.

Правительство ыраагы өтө көрбөт политика Хотугу сир престиһин, умсугутуунун түһэрдэ. Хотугу сир олохтоохторугар, онно үлэлээччилэргэ көрүллүбүт государственнай гарантиялар, компенсациялар туолбаттар, ити регионнартан көһөөччүлэргэ субсидиялар бэриллибэттэр, нэһилиэнньэлээх пууннар сабыллар. Ол да иһин биһиги республикабытыттан номнуо 135 тыһыынча киһи, ол иһигэр бастың специалистар көстүлэр.

30-с сыллартан ылата Хотугу Муустаах океан кытыларынан сүрүн таһааҕас таһыллыбыт айан суола сабыллан эрэр.

Хотугу регионнар экономикаларыгар хаһаайыстыбаннай сибээстэр быстыыла, таһааһы таһыы, электроэнергия иһин сыаналар уонна тарыттар үрдээһиннэрэ, Хотугу сир государственнай өйбүлүн систематыттан, экономиканы салайыы государственнай механизмтыттан аккаастаныы иэдээннээх содулларга тиэрдэн эрэр.

Итинтэн сиэттэрэн Хотугу территориялар иэстэрин сотуу боһуруоһа сөпкө көтөбүлүлэр, ол иһигэр таһааһы таһыы иһин кредит. Ону таһынан Хотугу регионнарга нолуокка чөлчөтиллэри өйүүбүн.

Саха Республикатыгар Россия аҕыйах аһааннаах народностарын 20 бырыһыаннара олоор.

Убаастабыллаах коллегалар, кинилэр аҕыйаан эрэллэрин, оннооҕор сорох этностар симэлийэр кут-

талламмыттарыт туһунан баар чахчыны эһиэхэ этиэх тустаахпын. Холобуру, юкагирдар. Кинилэртэн үгүстэрэ быстар дьадангытык олоролор, улахан ангардара үлэлэрэ суох, олохторун уһуа Россия орто көрдөрүүтүтэн 15 сылынан намыһах, оҕо өлүүтэ биэс төгүлүнэн үрдүк. Президент уонна Республикабыт правительствота бу сылы Арктика сылынан биллэрдэ. Аҕыйах аһааннаах норуоттар сүрүн дьарыктарыгар государственнай өйбүл онгоһуллар: табанан, булдунан, балыгынан дьарыктанааччыларга 12 тыһ. солк. таһаарынай чектэр бэрилиннилэр. Ол эрээри итинник мээрлэр кыһалҕаны барытын быһаарбаттар.

Сыл айы «Аҕыйах аһааннаах норуоттар социальнай-экономическай сайдыыла» Федеральнай

программа толоруллубат. Ол курдук, биһиги Республикабыт кэнники икки сылга ити программанан былааннамыт 80 мөл. солкуобайтан 2,5 мөл. солкуобайы эрэ ылла.

Үөһэ этилибиккэ олобуран, маннык этиллэри киллэрэбин:

Бастакытынан, Россия Хотугу өттүн сангалыы оройуоннааһын сокуонун ылыныны түргэтэтэргэ. Номнуо сэттис сылын бу сокуон бырайыагыт дьүүлэһи бара турар. Государство дириң экономическай кризискэ кирибитинэн, территориятын 60 бырыһыанын ылар, хотугу уонна онно тэнгэнэр регионнарга көрбүт чөлчөтиллэрин кыайан биэрбэт. Ол түмүгэр хотугу сир олохтоохторо эрйдэнэллэр.

Иккиннинэн, «Россия аҕыйах аһааннаах норуоттарын социальнай экономическай сайдыыла» Федеральнай программа көмүскэллээх боулуутун уонна туолуутун хааччыйарга. Туолбат түгэнүүр Россия киһи быраабын көмүскүүр Аан дойдутаагы тэрилтэлэр инниллэригэр бэрдэ суохтук көстүөбэ, эбэтэр оннук суолга да кирирдэ.

Үсүһүнэн, Хотугу муоранан айан суолун чөлүгэр түһэри боһуруоһун бүтэһиктээхтик быһаарарга: ле-докольной, танкернай флотун, полярнай авиациятын, гидрометеорологическай станцияларын уонна атын дойдулары кытта сибээһин.

Төрдүһүнэн, Хотугу сир өйбүлүн туһунан государственнай концепцияны ылынарга. Хоту сир олохтоохторугар уонна онно үлэлиир дьонго көрүлэр государственнай чөлчөтиллэр уонна компенсациялар тустарынан сана Сокуон ылыллытын түргэтэтэргэ. Итиннэ регионна ылыллыбыт олох алын кээмэйигэр, гражданныр көһүүллэрин Сокуонугар, арктическай зона Сокуонугар, аҕыйах аһааннаах норуоттар бырааптарыт туһунан Сокуонга уо.д.а. хотугу сиргэ олоор, үлэлиир усулуобуйаны тупсарар, социальнай өттүнэн көмүскэллээх боулууну көрөр, кадрдары олохтуур законодательнай, нормативнай актларга олобуруохха наада.

Уонна бүтэһик этии, Правительство хотугу сиргэ таһааһы таһыыга үбүлээһинин, ордук кыра өрүстэринэн сырыыга, Федерация Сэбиэтэ хонтуруолга ыларыгар.

Убаастабыллаах коллегалар!
Россия сүүһүнэн сыллар усталарыгар, Петр Первэй саҕаттан хотугу сирин бүгүн хааллараары баһылаабатаҕа. Россия государство өлгөм баайдаах хотугу сирэ суох табыллыбат. Улуу Ломоносов Россия баайы Сибиир уонна Хотугу Муустаах океан көмөтүнэн хаһыырын туһунан өтө көрөн эппит тылларын умнуубуң.

ПРОГРАММА ТЕЛЕВИДЕНИЯ С 31 АВГУСТА ПО 6 СЕНТЯБРЯ.

Понедельник 31 августа

1-я программа. Канал ОРТ
 06.00 Телеканал "Доброе утро".
 09.00 Новости.
 09.15 "Роксолана - пленница султана".
 09.55 Поле чудес.
 10.55 Футбольное обозрение.
 11.20 Домашняя библиотека.
 11.30 "Угадай мелодию".
 12.00 Новости.
 12.10 Мультфильм.
 12.30 Программа "Вместе".
 13.00 "Золотая серия". Алексей Багалов в фильме "Дело Румянцева".
 14.55 Программа передач.
 15.00 Новости.
 15.20 Мультсериал "Тин-Тин идет по следу".
 15.45 Марафон-15.
 16.05 Звездный час.
 16.40 Сериал "Лето наших надежд".
 17.10 "...До шестнадцати и старше".
 17.30 Вокруг света.
 18.00 Новости.
 18.20 "Роксолана - пленница султана".
 19.00 Погода.
 19.05 Час пик.
 19.30 "Угадай мелодию".
 20.00 Понедельник с Познером. Программа "Мы".
 20.45 "Спокойной ночи, малыши!"
 21.00 Время.
 21.40 Приключенческий сериал "Горец". "Коготь дьявола".
 22.50 "Серебряный шар". Ингрид Бергман. Ведущий - В. Вульф.
 23.35 "Линия кино". Хэмфри Богарт в детективе "Мальтийский сокол".
 01.30 Программа передач.
 01.35 Новости. До 01.50
2-я программа. Канал "РОССИЯ"
 07.00 "Чучело-мяучело". Мультфильм.
 07.15 "ПРОСНИСЬ!"
 07.30 ВЕСТИ.
 08.00 "Дежурная часть".
 08.15 "Товары-почтой".
 08.20 "На заметку".
 08.30 "Православный календарь".
 08.35 Леонид Куравлев в кинокомедии Василия Шукшина "Живет такой парень".
 10.10 "Санта-Барбара".
 11.00 ВЕСТИ.
 11.30 Детективный телесериал "Преступление со многими неизвестными". 1-я серия.
 12.35 СТАРАЯ КВАРТИРА. Год 1960. Часть 1-я.
ЯКУТСК
 13.30 "Тюльба".
 Канал "Россия"
 14.00 ВЕСТИ.
 14.30 Футбол. Чемпионат России. "Локомотив"(Москва) - "Зенит"(СПб).
 16.30 "БАШНЯ".
 17.00 ВЕСТИ.
 17.35 "Первые поцелуи".
 18.05 Конный спорт. "Серебряная шпора-98". Передача из Санкт-Петербурга.
ЯКУТСК
 18.55 "Варган у народов мира". В студии - энтузиасты варгана.
 19.30 "Саха сирэ-Якутия".
 19.50 Реклама.
Канал "Россия"
 20.00 ВЕСТИ.
 20.30 ПОДРОБНОСТИ.
 20.40 САМ СЕБЕ РЕЖИССЕР.
 21.15 ВРЕМЯ КИНО. Томи Коллетт и Доминик Вест в комедии Дэвида Паркера "Диана и я" (США-Австралия).
 23.00 "Дживс и Вустер". Телесериал.
 00.00 ВЕСТИ.
 00.30 "Дежурная часть".
 00.45 АВТОШОУ. До 01.15
3-я программа. Канал "Россия"
 13.30 "Позвоните Кузе!". Интерактивная детская игра. До 14.00
 18.55 "Любовь с первого взгляда".
 19.25 "Марьяна рошша". Ток-сериал. До 20.00

Вторник, 1 сентября

1-я программа. Канал ОРТ
 06.00 Телеканал "Доброе утро".
 09.00 Новости.
 09.15 "Роксолана - пленница султана".
 10.00 Программа В. Познера "Мы".
 10.45 "Смехопанорама".
 11.20 Домашняя библиотека.
 11.30 "Угадай мелодию".
 12.00 Новости.
 12.15 Программа "Вместе".
 13.00 Евгений Сидихин и Анна Самохина в боевике "Русский транзит". 1-я серия.
 14.10 Умники и умницы.
 14.55 Программа передач.
 15.00 Новости.
 15.20 Мультсериал "Тин-Тин идет по следу".
 15.55 Счастливый случай.
 16.40 Сериал "Лето наших надежд".
 17.10 "...До шестнадцати и старше".
 17.30 Вокруг света.
 18.00 Новости.
 18.20 "Роксолана - пленница султана".
 19.00 Погода.
 19.05 Час пик.
 19.30 "Угадай мелодию".
 20.00 Тема.
 20.45 "Спокойной ночи, малыши!"
 21.00 Время.
 21.40 Вячеслав Тихонов в фильме "Доживем до понедельника".
 23.45 "Песня года".
 00.35 Новости. До 00.50
2-я программа. Канал "РОССИЯ"

07.00 "Чебурашка идет в школу". Мультфильм.
 07.15 "ПРОСНИСЬ!"
 07.30 ВЕСТИ.
 08.00 "Дежурная часть".
 08.15 "Товары-почтой".
 08.20 "Медицинский вестник".
 08.25 "На заметку".
 08.30 "Православный календарь".
 08.35 "Приключения пингвиненка Лоло". Фильм 1-й. "И мама меня простит". Мультфильм.
 09.15 Конный спорт. "Серебряная шпора-98". Передача из Санкт-Петербурга.
 10.10 "Санта-Барбара".
 11.00 ВЕСТИ.
 11.30 Детективный телесериал "Преступление со многими неизвестными". 2-я серия.
 14.00 ВЕСТИ.
 14.30 Лив Ульман в экранизации пьесы Генрика Ибсена "Дикая утка" (Австралия).
 16.00 "Охота". Мультфильм.
 16.15 "Позвоните Кузе!". Интерактивная детская игра.
 16.30 "БАШНЯ".
 17.00 ВЕСТИ.
 17.30 "Первые поцелуи".
 18.00 КРОССВОРД.
ЯКУТСК
 18.30 "Здравствуй, школа!".
 19.00 "Тыя сирэ".
 19.20 "Тема дня".
 19.30 "Саха сирэ-Якутия".
 19.50 Якутский политехнический колледж.
Канал "Россия"
 20.00 ВЕСТИ.
 20.30 ПОДРОБНОСТИ.
 20.40 "Добрый вечер!". Избранное.
 21.15 ВРЕМЯ КИНО. Полина Кутепова, Евгений Леонов и Александр Абдулов в фильме Георгия Данелия "Настя".
 22.55 "Пси Фактор". Телесериал.
 23.45 "Дежурная часть".
 00.00 ВЕСТИ.
 00.30 "Автоспорт: национальная гоночная серия". До 01.25
3-я программа. Канал "Россия"
 18.30 Сандрин Боннер в телесериале "Доктор Марго" (Франция).
 19.30 "Марьяна рошша". Ток-сериал. До 20.00

Среда, 2 сентября

1-я программа. Канал ОРТ
 06.00 Телеканал "Доброе утро".
 09.00 Новости.
 09.15 "Роксолана - пленница султана".
 10.00 Тема.
 10.45 В мире животных.
 11.20 Домашняя библиотека.
 11.30 Здоровье.
 12.00 Новости.
 12.15 Программа "Вместе".
 13.00 "Русский транзит". 2-я серия.
 14.10 Умники и умницы.
 14.55 Программа передач.
 15.00 Новости.
 15.20 Мультсериал "Тин-Тин идет по следу".
 15.45 Классная компания.
 16.15 Зов джунглей.
 16.40 Сериал "Лето наших надежд".
 17.10 "...До шестнадцати и старше".
 17.30 Вокруг света.
 18.00 Новости.
 18.20 "Роксолана - пленница султана".
 19.00 Погода.
 19.05 Час пик.
 19.30 "Золотая лихорадка".
 20.10 Человек и закон.
 20.45 "Спокойной ночи, малыши!"
 21.00 Время.
 21.40 Рутгер Хауэр в триллере "Страна отцов".
 23.50 Документальный детектив. "Страх над столицей: дело "Мосгаз". 1964 год".
 00.35 Новости. До 00.50
2-я программа. Канал "РОССИЯ"
 07.00 "Веселая карусель". Мультфильм.
 07.15 "ПРОСНИСЬ!"
 07.30 ВЕСТИ.
 08.00 "Дежурная часть".
 08.15 "Товары-почтой".
 08.20 "Нефть".
 08.25 "На заметку".
 08.30 "Православный календарь".
 08.35 "Приключения пингвиненка Лоло". Фильм 2-й. "Вовка в тридевяти царстве". Мультфильм.
 09.15 СТАРАЯ КВАРТИРА. Год 1961. Часть 1-я.
 10.10 "Санта-Барбара".
 11.00 ВЕСТИ.
 11.30 Детективный телесериал "Преступление со многими неизвестными". 3-я серия.
 12.35 ДИАЛОГИ О ЖИВОТНЫХ. Документальный фильм "Естественный отбор".
 13.30 АВТОШОУ.
 14.00 ВЕСТИ.
 14.30 Эва Кшижевска и Збигнев Цибульский в детективе "Девушка из банка" (Польша).
 15.50 "Вовка в тридевяти царстве". Мультфильм.
 16.15 "Позвоните Кузе!". Интерактивная детская игра.
 16.30 "БАШНЯ".
 17.00 ВЕСТИ.
 17.30 "Первые поцелуи".
 18.00 КРОССВОРД.
ЯКУТСК
 18.30 Фильм-детям.
 18.40 "Официальный канал".
 19.10 "Лик". Якутский медицинский колледж.
 19.30 "Саха сирэ-Якутия".

Четверг, 3 сентября

1-я программа. Канал ОРТ
 06.00 Телеканал "Доброе утро".
 09.00 Новости.
 09.15 "Роксолана - пленница султана".
 10.00 Человек и закон.
 10.35 "Пока все дома".
 11.20 Домашняя библиотека.
 11.25 Телеигра "Эти забавные животные".
 12.00 Новости.
 12.15 Программа "Вместе".
 13.00 "Русский транзит". 3-я серия.
 14.10 Умники и умницы.
 14.55 Программа передач.
 15.00 Новости.
 15.20 Мультсериал "Невероятные приключения Джонни Квеста".
 15.45 Классная компания.
 16.15 "Волшебный мир, или Синема".
 16.40 Сериал "Лето наших надежд".
 17.10 "...До шестнадцати и старше".
 17.30 Вокруг света.
 18.00 Новости.
 18.20 "Роксолана - пленница султана".
 19.00 Погода.
 19.05 Час пик.
 19.30 Телеигра "Эти забавные животные".
 20.05 "В поисках утраченного". Георгий Виноградов. Ведущий Г. Скороходов.
 20.45 "Спокойной ночи, малыши!"
 21.00 Время.
 21.40 Ирина Муравьева и Валентин Гафт в комедии "Год теленка".
 23.20 Великие шахматисты мира в сериале "Тринадцать чемпионов". Фильм 1-й. "Отцы-основатели".
 00.15 Концерт.
 00.50 Новости.
2-я программа. Канал "РОССИЯ"
 07.00 "Веселая карусель". Мультфильм.
 07.15 "ПРОСНИСЬ!"
 07.30 ВЕСТИ.
 08.00 "Дежурная часть".
 08.15 "Товары-почтой".
 08.20 "Стронг" представляет.
 08.25 "На заметку".
 08.30 "Православный календарь".
 08.35 "Приключения пингвиненка Лоло". Фильм 3-й. "Стрекоза и муравей". Мультфильм.
 09.15 СТАРАЯ КВАРТИРА. Год 1961. Часть 2-я.
 10.10 "Санта-Барбара".
 11.00 ВЕСТИ.
 11.35 Детективный телесериал "Преступление со многими неизвестными". 4-я серия.
 12.40 ДИАЛОГИ О ЖИВОТНЫХ. Документальный фильм "Естественный отбор".
 13.30 "У всех на устах". Программа Натальи Дарьяловой.
 14.00 ВЕСТИ.
 14.35 Людмила Касаткина, Дилором Камбарова и Рустам Сагдуллаев в фильме "Маклер".
 15.50 "Осторожно, щука!" Мультфильм.
 16.15 "Позвоните Кузе!". Интерактивная детская игра.
 16.30 "БАШНЯ".
 17.00 ВЕСТИ.
 17.30 "Первые поцелуи".
 18.00 "Лабиринт". Игровое развлекательное шоу.
ЯКУТСК
 18.35 "Бугун".
 18.45 Разговор о пенсиях. Прямой эфир.
 19.15 Тыя сирин газтааһын.
 19.30 "Саха сирэ-Якутия".
 19.50 Реклама.
Канал "Россия"
 20.00 ВЕСТИ.
 20.30 ПОДРОБНОСТИ.
 20.40 "Роллинг Стоунз". "Мосты в Вавилон". Передача из Бремена.
 22.50 "Притворщик". Телесериал.
 23.40 "Дежурная часть".
 00.00 ВЕСТИ. До 00.30
3-я программа. Канал "Россия"
 18.30 Сандрин Боннер в телесериале "Доктор Марго" (Франция).
 19.30 "Марьяна рошша". Ток-сериал. До 20.00

Пятница, 4 сентября

1-я программа. Канал ОРТ
 06.00 Телеканал "Доброе утро".
 09.00 Новости.
 09.15 "Роксолана - пленница султана".
 10.05 "Клуб путешественников".
 10.55 Смак.
 11.15 Домашняя библиотека.
 11.25 "Играй, гармонь любимая!"
 12.00 Новости.
 12.15 Программа "Вместе".
 13.00 "Русский транзит". 4-я серия.
 14.10 Умники и умницы.
 15.00 Новости.
 15.20 Фильм-сказка "Новые похождения Кота в сапогах".

16.55 Улица Сезам.
 17.25 Владимир Пресняков(младший) в программе "Чердачок Фрутис".
 18.00 Новости.
 18.20 "Роксолана - пленница султана".
 19.05 Погода.
 19.10 Здоровье.
 19.45 Поле чудес.
 20.45 "Спокойной ночи, малыши!"
 21.00 Время.
 21.40 Великие сыщики. Мисс Марпл в детективе "Точно по расписанию".
 23.50 Взгляд.
 00.40 Новости.
 01.00 Ночной кинозал. Триллер "Ангел мщения".
 02.40 Программа передач. До 02.45
2-я программа. Канал "РОССИЯ"
 07.00 "Как ослик грустью заболел". Мультфильм.
 07.15 "ПРОСНИСЬ!"
 07.30 ВЕСТИ.
 08.00 "Дежурная часть".
 08.15 "Тысяча и один день".
 08.30 "Православный календарь".
 08.35 "Дядя Степа - милиционер". "Рикки-Тикки-Тави". Мультфильм.
 09.15 СТАРАЯ КВАРТИРА. Год 1962. Часть 1-я.
 10.10 "Санта-Барбара".
 11.00 ВЕСТИ.
 11.35 Детективный телесериал "Преступление со многими неизвестными". 5-я серия.
 12.40 ДИАЛОГИ О ЖИВОТНЫХ. Документальный фильм "Естественный отбор".
 13.35 "На дорогах России".
 13.45 Торговый Дом "Ле Монти".
 14.00 ВЕСТИ.
 14.35 Андрей Жигалов, Ирина Розанова и Сергей Баталов в лирической драме "Облако-рай".
 15.55 "Королева-Зубная Щетка". Мультфильм.
 16.15 "Позвоните Кузе!". Интерактивная детская игра.
 16.30 "БАШНЯ".
 17.00 ВЕСТИ.
 17.30 "Первые поцелуи".
 18.00 "У всех на устах". Программа Натальи Дарьяловой.
ЯКУТСК
 18.35 "Геван". Рыбное хозяйство в год Арктики.
 19.00 Памяти Юрия Чертова.
 19.30 "Саха сирэ-Якутия".
 19.50 Реклама.
Канал "Россия"
 20.00 ВЕСТИ.
 20.30 ПОДРОБНОСТИ.
 20.45 "Городок".
 21.15 ВРЕМЯ КИНО. Наталья Негода, Алексей Жарков, Анастасия Вертинская и Андрей Соколов в фильме Василия Пичула "В городе Сочи темные ночи".
 23.32 Промо.
 23.40 "Дежурная часть".
 00.00 ВЕСТИ. До 00.30
3-я программа. Канал "Россия"
 18.30 Сандрин Боннер в телесериале "Доктор Марго" (Франция).
 19.25 "АНШЛАГ" ПРЕДСТАВЛЯЕТ. До 20.00

Суббота, 5 сентября

1-я программа. Канал ОРТ
 08.00 Борислав Брондуков в остросюжетном фильме "Смотри в оба!".
 09.20 "Лесные путешественники". Мультфильм.
 09.45 Слово пастыря. Митрополит Кирилл.
 10.00 Новости.
 10.10 Домашняя библиотека.
 10.30 "Утренняя почта".
 11.05 "Каламбур".
 11.40 Смак.
 12.05 Возвращение Третьяковки. История одного шедевра.
 12.30 Оркестр Светланова играет Гершвина.
 13.15 Елена Проклова в фильме "Ключ без права передачи".
 15.00 Новости.
 15.20 Сериал "Подводная одиссея команды Кусто". "Мир без солнца".
 16.10 Лев Николаев в программе "Цивилизация".
 16.40 В мире животных.
 17.20 "Ералаш".
 17.55 Новости.
 18.15 Погода.
 18.20 Джентльмен-шоу.
 18.55 Сказки "Тысячи и одной ночи" в фильме "Багдадский вор".
 20.45 "Спокойной ночи, малыши!"
 21.00 Время.
 21.40 Мировое кино. Жан-Поль Бельмондо в комедии "Папаша из Ниццы".
 23.35 Коллекция Первого канала. Страшная история от Стивена Кинга. "Долорес Клейборн".
2-я программа. Канал "РОССИЯ"
 08.00 "Лиса и заяц". Мультфильм.
 08.15 Ирина Алферова, Владимир Вихров, Наталья Сайко в музыкальном фильме "Осенние колокола".
 09.30 "Лабиринт". Игровое развлекательное шоу.
 10.00 "ДОБРОЕ УТРО, СТРАНА!"
 10.45 "Почта РТР".
 11.15 КРОССВОРД.
 11.40 "Любовь с первого взгляда".
 12.05 ПОДИУМ д.Арт.
 12.35 "Домашние хлопоты Натальи Варлей". Информационно-развлекательная программа.
 13.00 "Неделя в Санта-Барбаре".
 14.00 ВЕСТИ.

14.30 МУЗЫКАЛЬНЫЙ РИНГ - НОВОЕ ПОКОЛЕНИЕ. Вахтанг Кикабидзе против Валерия Миладзе.
 16.00 "Закон и порядок". Телесериал.
 17.00 САМ СЕБЕ РЕЖИССЕР. **ЯКУТСК**
 17.30 Д.П. Коркин 70 сылын туоларынан. Бастагы бизэри.
 18.00 МТК. "Кто-если не мы!" (Не-рюнгри-Алдан). Молодежная акция в помощь пострадавшим от наводнения.
 18.30 Фильм-детям.
 18.50 "Лена-ТВ". Реклама и поздравления.
 19.35 Телевизионное Обозрение Новостей. **Канал "Россия"**
 20.00 ВЕСТИ.
 20.30 Сильвестр Сталлоне и Макс фон Сюдов в фантастическом боевике "Судья Дредд" (США).
 22.15 "Все это "На-на". Концерт, посвященный Всемирным юношеским играм в Москве.
 23.35 ПОСЛЕДНИЙ КИНОСЕАНС. Джон Бон Джови в романтической комедии "Маленький город" (США). До 01.05
3-я программа. Канал "Россия"
 17.30 "АНШЛАГ" ПРЕДСТАВЛЯЕТ.
 18.00 "Городок". Развлекательная программа.
 18.30 "Дежурная часть".
 19.00 МОЯ СЕМЬЯ.
 19.57 Реклама. До 20.00

Воскресенье, 6 сентября

1-я программа. Канал ОРТ
 08.00 Иван Перевезев и Николай Крючков в остросюжетном фильме "День ангела".
 09.15 "Лотто-Миллион". Спортлото.
 09.30 "Дисней-клуб": "Утиные истории".
 10.00 Новости.
 10.10 "Непутевые заметки" Дм. Крылова.
 10.30 "Пока все дома".
 11.10 Утренняя звезда.
 12.00 Армейский магазин.
 12.30 "Играй, гармонь любимая!".
 13.00 Крестьянские ведомости.
 13.30 "Смехопанорама". Ведущий Е. Петросян.
 14.05 Футбол. Отборочный матч чемпионата Европы. Сборная Украины - сборная России.
 16.05 Мультфильм.
 16.25 Клуб путешественников.
 17.15 "Дисней-клуб": "Новые приключения Винни-Пуха".
 17.40 "Дисней-клуб": "Чип и Дейл спешат на помощь".
 18.10 Леонид Якубович в телеигре "Колесо истории".
 18.55 Погода.
 19.00 "Золотая серия". Андрей Мионов в комедии "Человек с бульвара капуцинов".
 20.55 Киноафиша.
 21.00 Время.
 21.40 Арнольд Шварценеггер в супербоевике "Коммандо".
 23.30 Армен Джигарханян в программе Андрея Макаревича "Абазур".
 00.00 Футбольное обозрение.
 00.30 Новости.
 00.55 Армен Джигарханян и Валерий Золотухин в комедии "Говорящая обезьяна".
 02.20 Программа передач. До 02.25
2-я программа. Канал "Россия"
 08.00 "Красная книга". Экологическая экспедиция РТР.
 08.30 "Служу Отечеству!".
 08.55 УТРО КРЕСТЬЯНИНА.
 09.30 ВОВРЕМЯ.
 10.00 "ДОБРОЕ УТРО, СТРАНА!"
 10.40 Легкая атлетика. Гран-при ИААФ. Передача со стадиона "Лужники".
 12.45 "Мир книг с Леонидом Куравлевым".
 13.00 "Неделя в Санта-Барбаре".
 14.00 ВЕСТИ.
 14.35 Сергей Юрский, Юрий Яковлев, Анатолий Папанов и Людмила Гурченко в комедии Эльдара Рязанова "Человек ниоткуда".
 16.00 "Закон и порядок". Телесериал (США).
 16.50 "Жил-был пес". Мультфильм.
 17.00 ДИАЛОГИ О ЖИВОТНЫХ. Документальный фильм "Естественный отбор".
 18.00 СОВЕРШЕННО СЕКРЕТНО. **ЯКУТСК**
 18.40 "Харах дэлыгар". Информ. аналитическая бизэри.
 18.55 "Түһүлгэ". Республиканский телеконкурс "Полярная звезда-98".
 19.30 Фильм-детям.
 19.40 Воздушный терроризм: без надежды на успех. **Канал "Россия"**
 20.00 Легкая атлетика. Гран-при ИААФ. Передача со стадиона "Лужники".
 20.35 МИРОВОЙ БЕСТСЕЛЛЕР НА ЭКРАНЕ. Экранизация романа Дэниэлы Стил "Папа" (США).
 22.15 РУССКОЕ ЛОТО.
 23.00 ЗЕРКАЛО.
 00.00 "К-2" ПРЕДСТАВЛЯЕТ: программа Ивана Дыховичного "Уловка-22". До 00.55
3-я программа. Канал "Россия"
 18.40 СТАРАЯ КВАРТИРА. Год 1975. Часть 1-я. До 20.00.

СПОРТ — ДЬУЛУУР, СПОРТ — ТУЛУУР

НАМ УОЛА — ЧЕМПИОН!

1 Хомуस्ताах олохтооҕо, мас тардыһытын тренерэ, республика хас да төгүллээх чемпиона Константин Николай Элляевич республика чизин комүскүү барыахтаабын суруйбутум быһытынан, хайдах күрэхтэспитин туһунан кэпсэттим:

— Атырдык ыйын 7-9 күннэригэр Горно-Алтайск куоракка спорт национальной көрүгнэригэр Сибир уонна Дальний Восток норуоттарын III фестивала буолан ааста, — диир сабалаата.

— Саха сирэ, Хакассия, Тува, Горнай Шория, Алтай республиката, Алтай кыраайа, Тюменской уобалас, Бурятия, Кемерово хамаандалара буолан күрэхтэспит. Бу күрэхтэһини программатыгар быйыл аан бастаан мас тардыһыта киллэрилиннэ. Мас тардыһытын Саха сирин сүүмэрдэммит хамаандата көрдөрдө уонна көмүскээтэ. Бу сайын Төгүлүгэ ытыллыбыт республика кубогун кыайыылаахтара 56 кг Чурапчыттан Н. Барашков, 62 кг Намтан мин, 68 кг Мэнэ-Хангаластан Сергей Кузьмин, 82 кг Хангаластан Андрей Винокуров, 90 кг Амнаттан А. Байшев, 90 кг үөһэ Дьокуускайтан В. Шарин бааллар. Уопсайынан, мас тардыһытын быраабылата, усулуобуйата эрдэттэн билииннэриллибит буолан сорох хамаандалар балайда бэлэмнээх кэлбиттэр. Ол да буоллар биһиги уолаттарбыт утарылаһааччыларын барыларын хотон ыйааһыннарыгар эрэллээхтик бастаатылар.

Фестиваль программатыгар бурятскай тустуу «барильда», алтаецтар «куреш», тувиннар «хуреш», оҕунан ыты, дуобакка майгыныгар алтайскай «шатра» диир оонньуу, саха национальной ыстаныылара, гиревой спорт, нуучча городкита, мастаах 3 км сүүрүү, сүгэни бырабыы, нарта нөҕүө ойуу бааллар.

В. Шарин «барильда» II, А. Байшев «барильда» уонна «курешка» III миэстэ буоллулар. С. Кузьмин кылыгы, куобаха I миэстэ, А. Винокуров ыстанга, куобаха уонна үс көрүгнү түмүгүнэн барыларыгар III миэстэни ылла.

3 км. мастаах сүүрүүгэ В. Спиридонов II миэстэлэннэ. Күрэхтэһин тэрээһинэ, усулуобуйата үчүгэй. Улууспут баһылыга А.Н. Ядрев үбүнэн көмөлөспүтүн иһин махтанабыт. Балаҕан ыйыгар Дьокуускай куоракка Россия хотугу народностарын спартакиада та буолар. Онно мас тардыһыта киллэрилиннэ. Саха сирэ икки хамаанданы туруорар, — диир Н. Константинов кэпсээнин түмүктэ-этэ.

Россия маастара нурмалаах күрэхтэһини буоларынан, өссө үрдүк кирбиини ыларыгар баҕарыабын!

Балаҕан ыйыгар Дьокуускай куоракка ытыллар Россия хотугу народностарын спартакиадагыгар биир улахан көрүгүнэн киллэриллибитигэр мас тардыһыта киэн эйгэбэ тахсытыгар көмөлөспүт, күрэхтэһэн сырдаларын, кыахтарын көрдөрбүт спортсменнарга норуот махтаныа, өссө үрдүк кирбиилэри ситиһэллэригэр баҕарыа. Ол буолуо этэ өбүгэлэрбит оонньуутун үйэтити диир. Ыччат эт-хаан өттүнэн сайдытыгар наадалаах спорду улуус баһылыга А.Н. Ядрев сөпкө өйдөөн, мас тардыһытыгар Россия маастара баар буоларыгар олук уурда.

**Константин ЕРЕМЕЕВ,
I Хомуस्ताах**

АЙЫЛҔА — АЛАҔА ДЬИЭБИТ

Саха сирин территориятыгар сайын устата 400-тэн тахса ойуур баһаара регистрацияламмыта. Ити кэтээн көрүллэр эрэ зонаба итиччэ. Оттон киһи кэтээн көрбөт сирдэригэр төһөлөөх баһаар буола турарын Айбыт Тангара бэйэтэ эрэ билэн эрдэбэ.

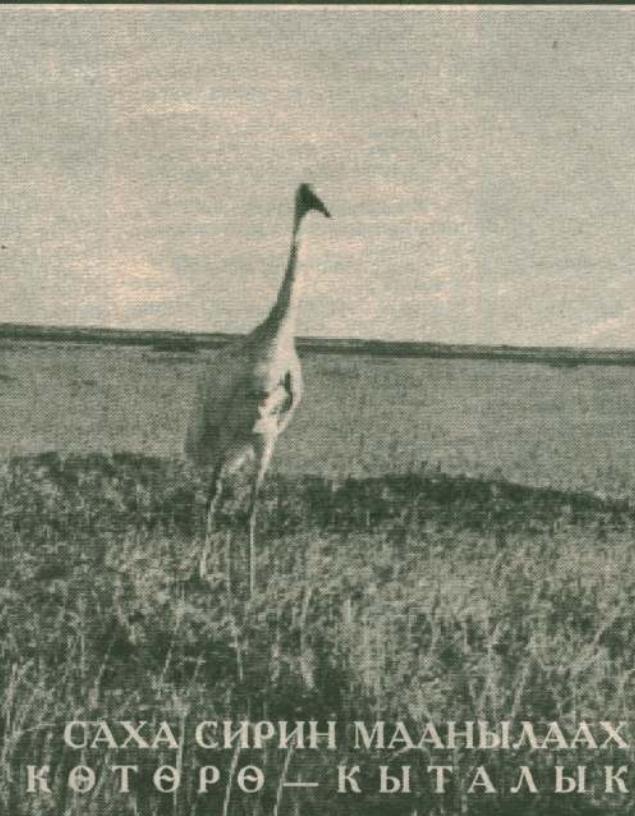
Бүгүнгү күнүгэ кутталлаах көрдүгэннэрдээбинэн Нерюнгри «аатырыр-сурабыр». Манна 12 ойуур баһаара оту-маһы, кыылы-сүөлү сүүнэ улахан территорияба сиир. Алдан улууһугар итинтэн үһүнэн эрэ кыра баһаар буола турара биллэр. Амма, Горнай, Бүлүү улуустарыгар аар тайҕабыт эмиэ күүдэпчилэнэр. Дьокуускай таһыгар Кэнгэмэ үрээтин тулатын үс уораннаах баһаар кэбилиир.

Хаарыаннаах хара тыабыт умайытын утары 300-чэкэ киһи охсуһар. Баһаары умуруорааччылары туһаан-

КҮНДҮЛЭЭХ ТЫАБЫТ БИЛИГИН ДАҔАНЫ КҮЛ-КӨМӨР БУОЛАР

наах сирдэригэр тиэрдэргэ авиация сотору-сотору туттулар. Москвадан харчы уруккутун курдук кэлбэт, онон салгын аалларын туһаныы иэс ытыллар. 16 мөлүйүөн солкуобай иэс хайы-үйэ баар буолла, онон ойуур харыстааһына сотору кыната сарбыллара буолуо.

Кураан күннэр тураннар тыаба сылдыр олус кутталланна. Уоту-күөһү сэрэбэ суох туттуу улахан алдьархайы аҕаларын отонньуттар-тэллэйдыттер умнуһан!

САХА СИРИН МААНЫЛААХ КӨТӨРӨ — КЫТАЛЫК

Эбэһээтэлинэй страховкалааһын

БАРЫБЫТ

ИНТЭРИЭНИГЭР

Биһиги Сахабыт сиригэр хас сыл аайы гражданнар бас билэр тутууларын, сүөһүлэрин эбэһээтилинэй страховкалааһын ытыппаларын улуус дьоно-сэргэтэ үксэ билэр.

Бу страховка көрүгнэ бар дьоммут интэриэстэригэр ытыллар. Саха Республикатын Правительствотун уураабынан бары страховка көрүгнэриттэн хас эмэ төгүл ачыгыгый страховоһу усунуос олохтонон, хомуллан нэһилиэннэ бүттүүнэ баһаартан, айылҕа араас алдьатыларыттан, олох быһылааннарыттан тахсар нооотторун толуйууга эбэһээтэлинэй страховкалааһын оноһулар.

РФ саҕа Гражданскай Кодексын II чааһа олоххо киллэриллибитинэн,

01.03.86 с. ыла кэккэ уларыылар эбэһээтэлинэй страховкалааһын балаһыанньатыгар киллэриллибиттэрэ. Ол курдук, ааспыт сылларга страховоһу усунуоһу төлөө-төлөөмө гражданин мала-сала (тутуу, сүөһү) сыл сабаланыабыттан эбэһээтэлинэй страховканын хабыллыбытынан аабыллара. Оттон билигин туттуллар саҕа балаһыанньаба гражданнар тутуулар, сүөһүлэр аабыллыбыт страховоһу усунуоһу страховоһу түбэлтэ тахсын иннинэ (эрдэ) төлөөбүт эрэ түбэлтэлэригэр объект эбэһээтилинэй страховканын хабыллыбытынан аабыллан, тахсыбыт ноооту страховоһу толуйуу (төлөбүр) оноһуллар.

Билигин страховоһу усунуоһу төлөөбөккө сылдьан

гражданнар тахсыбыт нооотторун төлөттөрө сатааһыннара тахса турар. Хамнас, пенсия кэмигэр төлөммөтөбөр страховоһу тэрилтэ ханнык да эппиэтинэни сүкпэт. Эбэһээтилинэй страховкалааһыны страховоһу тэрилтэ бэйэтин баҕатынан ыппат, бу государственнай дьаһалы толоруу буолар.

Намнаабы филиал кирибит страховоһу усунуостарынан гражданнарга страховоһу төлөбүр онорор.

Дьыл баччатыгар дылы сорох гражданнар сыллаабы усунуоһу төлүү иликтэр. Ити ноооттоох гражданнарга страховоһу төлөбүрү онорууну бытардар, уһатар.

Саҕа балаһыанньа быһытынан 1998 сыл атырды-

к ыйын 1 күнүттэн төлөммөтөх усунуоска күнүгэр 0,5 бырыһаннаах пеня аабыллыбыт усунуоһа тутулар. Быйылгы дьылга пеня 01.10.98 с. аабыллар.

Убаастабыллаах бар дьоммут страховкалааны бу көрүгнэ эниги көмүскэллээх буолуугутугар туһуланан онгоһуллар. Баайгыт-дуолгут өрүү страховоһу көмүскэллээх буолуутун онгостун, усунуоскутун кэмигэр түргэнник төлүүргэ кыһанын. Алдьархай, нооот соһуччу, киһи күүппэтэх өттүттэн тахсааччы, онтон страховкалаанан эрэ көмүскэниэххэ сөп.

«Аргыс» государственнай страховоһу компания Намнаабы филиала.

ИҢИРЭХ ТЫЛЛАР

Күндү дьүөгөбитин СИВЦЕВА Татьяна Яковлевнаһы үйэ аҕардаах үбүдүйүгүнэн итинтик-истинник эбэрдэлибит!

Баҕарабыт чэгиэн-чэбдик доруобуйаны, күн сирин бары көрөтүн. Кырдьары билиммэккэ, ыарыһа ыларбакка чугас дьонгун өссө өр сылларга үөрдэ-көүтэ сырыт.

Намтан Тимофеевтар, Степанова, Модуттан Протождьяконова

БИЛЛЭРИИЛЭР РЕКЛАМА

Принимаем подписку на республиканские, центральные издания и газету «Энсиэли» на IV квартал 1998 года и на I полугодие 1999 года. Проводится подписка «до востребования» только в улусном центре, т.е. с получением на почте, где услуги на республиканские издания дешевле на 60%, на центральные газеты — на 41%, на центральные журналы — на 58%.

Если клиент подписывается на три и более издания, услуги связи в части доставки снижаются на 20 и более процентов.

Проводится прием подписки на дому штатными почтальонами, заказы можно подавать с 9.00 до 17.00 по телефону 21-4-50.

Ждем вас по адресу: ул. Ленина, 4 (здание почты). **Намский УУПС.**

1990 сыллаах «Тойота-Корса» массыынаны уонна 80 устуука 8,5 м x 18 лафет, бэс мастан 40 мм дуоска, тиит мастан 40 мм дуоска атылыбытын. Аппааны нэһилиэгэр Мир ул. 5 нүөмэригэр киэһэ 20 ч. кэнниттэн эбэтэр Аппааны АЗС-гар үлэ кэмигэр билсинг.

Дьитээби тел.: 23-217.

Намский УПК «Эрэл» объявляет набор учащихся на 1998-99 учебный год по следующим специальностям:

1. Оператор ПЭВМ — срок обучения 1 месяц
2. Швея (с навыками кроя) — 4 месяца
3. Парикмахер — 4 месяца
4. Скорняк-раскройщик — 4 месяца (учебные занятия начинаются с 1 октября)
5. Обувщик по индивидуальному пошиву — 4 месяца

Учебные занятия начинаются с 15 сентября. **Необходимо предоставить следующие документы:**

- направление от Центра труда и занятости (для тех, кто состоит на учете, учеба бесплатно);
- справка о состоянии здоровья (форма 086-у);
- трудовая книжка (подлинник);
- справка с места жительства и о материальном положении;
- фотографии 3x4 — 6 штук.

Курсанты лично подают заявление на имя директора, предъявляя паспорт.

Намский УПК «Эрэл» с 26 августа принимает заказы на следующие виды:

1. Подшивка унтов и мелкий ремонт;
2. Пошив головных уборов, воротников (из материала заказчика).

АДМИНИСТРАЦИЯ

Намнаабы педагогической училище директорыгар Иванов Василий Петровичка, кини кэргэнигар Валентина Семеновнаба, оболоругар, аймахтарыгар тапталлаах убайдара, Саха республикатын үтүөлээх бырааһа

ИВАНОВ МИХАИЛ ПЕТРОВИЧ

ыарахан, улун ыарыттан өлбүтүнэн дириг кутурбаммытын тиэрдэбит.

Педучилище коллектива

Тапталлаах оҕобут, кыыспыт **ВИНОКУРОВА ЛЕНА**

ыарахан ыарыттан өлбүтүн диригник курутууһун туран иһитиннэ-рэбит.

Ийэтэ, аҕата, аймахтара.

Таастаах олохтоох дьаһалтата, бары общественнай тэрилтэлэрэ нэһилиэк олохтоохторугар Егор Павлович, Нелли Михайловна Винокуровтарга тапталлаах оболоро

ЛЕНОЧКА

уһундук ыарахан кыалдьан оҕо сааһыгар өлбүтүнэн дириг кутурбаммытын тиэрдэллэр.

Күндү биир дойдулаахтар-бытыгар Винокуровтар дьизэ кэргэттэригэр, аймах-билэ дьонноругар тапталлаах кыыстара, эдьийдэрэ, балтылара

ЛЕНОЧКА

оҕо сааһыгар уһундук кыалдьан өлбүтүнэн дириг кутурбаммытын тиэрдэбит, **Таастаах олохтоохторо.**

РЕДАКТОР Э.Т. И.Е.СИВЦЕВ
тел. 21-3-32
ОТДЕЛЛАР: информация, сурук, төрүт культура — 21496; иллюстрация уонна реклама (секретариат) — 21640; бухгалтерия — 21332; факс — 21332; «НАМ» ТРК — 21632; редакционной издательской система — 21141

Сурукка ааккытын-суолгутун, үлэбитин, дьизэбит аадырыһын чопчу ыйын. **Автор этэрэ мэлдьи хаһыат санаатынын биир буолбат.**

Учредителлэр: Нам улууһун дьаһалтата, «Сахаполиграфиздат» национальной компания. СР бэчээт уонна маассабай информация көгүлүн көмүскүүр региональной инспекциятыгар регистрацияламмыт нүөмэрэ — Я 0085.

Талылынна уонна таһылынна «Энсиэли» хаһыат редакционной-издательской систематыгар. Хаһыат Дьокуускайга «Сахаполиграфиздат» НИПК бэчээттэннэ, Орджоникидзе ул. 38. Формата А3. Кээмэйэ 1,0 бэчээт. лис. **Индекс — 54889.** Тираһа — 1745. Бэчээккэ илии баттанна -12:00 ч. 28.08.98с. Сакааһын №-рэ — 98